

TAAKHANDLEIDING

WERKKAMP ORGANISEREN

Versiegeschiedenis

Versie 1: Robin Van Daele (2025)

INLEIDING

Deze taakhandleiding focust op wat er anders is bij het organiseren van een beheerkamp t.o.v. een algemeen een kamp organiseren. Voor alle basisinfo over een kamp organiseren, zie <https://jnm.be/nl/kampen-organiseren>.

Organisatorisch gezien is een beheerkamp een stuk gemakkelijker om te organiseren dan een piep- of inikamp: geen ingewikkelde spelen, niet meer om 6u 's ochtends wakker worden door het geschreeuw van spelende kinderen op een plek waar ze niet mochten komen enz.

Er is altijd wel interesse voor een goed beheerkamp. Om de plekken vol te krijgen, is naamsbekendheid en een goede reputatie van het kamp heel handig, kijk maar naar traditionele grote werkkampen als Knotkamp, Sint-Pietersbergkamp en Zeggekamp. In dit document ga ik ervan uit dat je een nieuw beheerkamp wil organiseren zonder voorgeschiedenis of reputatie.

BEHEERPLEK

De dagdagelijkse activiteit van een werkkamp is natuurlijk beheerwerken uitvoeren. Wat dit inhoudt, hangt af van het natuurgebiedje dat je zal beheren. Dit is het meest essentiële deel van het kamp. Hoe specialer, hoe beter voor de ledenervaring (al is dat zeker niet noodzakelijk)! Denk maar aan het trilveen van het Cassenbroek: het ziet eruit als gewoon een stuk open gras, maar als je erop springt golft (trilt) het mee.

Hoe vind je een natuurgebiedje voor een beheerkamp?

Dat is eigenlijk niet echt moeilijk, want welke terreinbeheerder zit er nu niet te wachten op de hulp van een horde JNM'ers? Meestal volstaat het om contact op te nemen met conservators of boswachters van natuurgebieden in de regio van jouw keuze, en de kans dat die niet staan te springen om een werkkamp is eerder klein. Op de website van Natuurpunt vind je bv. gemakkelijk terug welke Natuurpuntgebieden daar in de buurt liggen, incl. de contactgegevens van conservatoren. Al hoeft het niet altijd Natuurpunt zijn. Er bestaan ook andere terreinbeheerders, denk maar aan het Agentschap voor Natuur en Bos, Natagora (in Wallonië), Natuurmonumenten (in Nederland), vzw Durme, privé-eigenaars enz.

Is er een JNM-afdeling in de buurt? Hoor dan zeker eens bij de beheerverantwoordelijke van die afdeling, die heeft vast tips voor je.

KAMPPLAATS

Het vinden van een werkplaats is dus meestal niet zo moeilijk. Het vinden van een kampplaats dichtbij de werkplaats is dan weer een pak moeilijker. Je wil deze natuurlijk relatief dicht tegen de beheerplek houden om de logistieke *struggles* te beperken. Meestal zal er wel een stukje gereisd moeten worden naar de beheerplek, maar de leden vragen om een fiets mee te nemen is hiervoor zeker niet abnormaal. De minimale kwaliteit van je kampplaats is sterk afhankelijk van het seizoen. Overdag ben je meestal al de hele tijd buiten in de zon dus voorzie zeker genoeg schaduw, een gezamenlijke binnenruimte is zeker niet overbodig.

Als het enigszins kan kun je best een kampplaats uitkiezen waarvan de eigenaars ook achter natuurbeheer staan, zo wordt het oor het jaar erop steeds een stukje makkelijker.

Als er een gemeenschap is die zich in de buurt bezighoudt met natuurbeheer kun je daar best ook eens polsen, vaak weten die van mogelijke kampplaatsen die niet online te vinden zijn of op dat moment nog nooit als een kampplaats gezien werden. Bv: een grote koeienstal, schuur, huis ... het helpt als je alt iemand uit de regio persoonlijk kent die je op weg kan sturen, anders moet je maar eens naar de regio gaan en rondvragen aan de bewoners of zij jou kunnen helpen.

De meest ideale optie is dat de terreinbeheerder van de werkplaats je ook een slaapplek kan aanbieden. Dikwijls doet die dat zelfs gratis in ruil voor de werken die jullie uitvoeren. **De Beheerwerkgroep heeft een uitgebreid contactenbestand van gratis kampplaatsen in ruil voor beheer. Voor alle seizoenen en voor alle groepsgroottes is er wel een optie. Aarzel niet om ernaar te vragen.**

BEHEERMATERIAAL

Spreek op voorhand met de terreinbeheerder alles goed door qua materiaal. Meestal stelt de terreinbeheerder al het nodige ter beschikking, maar die heeft niet altijd genoeg materiaal voor iedereen. Je kan ook beheermateriaal uitlenen bij JNM-afdelingen via het [MateriaalUitleenSysteem](#). De Beheerwerkgroep zelf heeft amper beheermateriaal, wel een paar bijltjes en een zeis.

Voordat je naar de werkplek gaat (mocht je het materiaal van een centrale locatie meenemen) tel je op voorhand al het materiaal dat meegaat en tel doe je achteraf weer een natelling. De JNM of de terreinbeheerder vindt het meestal niet zo nice als er materiaal zomaar verloren geraakt.

Zorg ervoor dat je voor de werkdag begint goed **telt hoeveel materiaal je hebt**, en opnieuw aan het einde van de werkdag. (Stel hiervoor een

materiaalverantwoordelijke aan.) Beheermateriaal is duur en je wilt het niet kwijtraken. Hamer hierop bij de deelnemers. Zorg ervoor dat ze geen materiaal laten rondslingeren, maar dat ze het altijd mooi terug opbergen tijdens een pauze of als ze er klaar mee zijn. Spreek ook duidelijk af wie met welk materiaal mag werken. Misschien wil je een leeftijds- of ervaringslimiet zetten op bepaalde gevaarlijke materialen. Om een kettingzaag te gebruiken op een beheerkamp moet je Kettingzaagcursus gedaan hebben.

's Avonds of 's ochtends moet het materiaal **onderhouden** worden. Dit geldt in het bijzonder voor gemotoriseerde materialen als kettingzagen en bosmaaiers, maar ook handzaagjes en bijltjes moeten zo nu en dan worden ingeolied en/of gescherpt worden.

Maak ook met de terreinbeheerder **goede afspraken** rond het materiaal. Waar wordt het materiaal 's nachts gestockeerd? Wie betaalt en/of zorgt voor de benzine en olie voor mogelijke bosmaaiers of kettingzagen? Mag er op zondag gewerkt worden met luide materialen of zijn er burens die rust nodig hebben? Als het kan liefst twee contactpersonen in je gsm zetten voor als er een probleem voorkomt.

KAMPCOMMISSIE (KC)

Net zoals elk anders kamp heb je de voorzitter, ping, EHBO, matras en foers. Bij een beheerkamp komt daar een zeer belangrijke functie bij: de werkleider.

De werkleider(s): de werkleider zorgt ervoor dat het werken vlot verloopt.

- **Werk:** weet wat er juist gedaan moet worden. Spreek dit op voorhand af met de beheerder. Idealiter doe je al een terreinbezoek voor het kamp. Zorg ook tijdens het kamp voor voldoende contact met de terreinbeheerder zodat er kan bijgestuurd worden waar nodig.
- **De leden:** de leden zijn de werkkrachten, het werk is wat we doen op kamp maar dit mag zeker niet ten kosten gaan van de sfeer. Hard doorwerken in de blake zon mag wel maar niet iedereen kan daar zo goed tegen. Zie dat iedereen te allen tijde weet wat, waarom en hoe het werk gedaan moet worden. Je zal het aanspreekpunt worden voor vragen en opmerkingen over het werk worden, zie dus dat je hierop kunt antwoorden.
- **Materiaal:** waar het materiaal ook vandaan komt, hoe minder en kwijt of stuk geraakt hoe gelukkiger de eigenaar ervan zal zijn. Tellen als je vertrekt en terugkomt kan dit helpen. Als je dit veel werk vindt, kun je altijd iemand aanstellen als materiaalmeester.
- **Logistiek**
Dit is misschien el een van de moeilijkste taken, zien dat alles op tijd is waar het moet zijn. Dit kan simpel lijken als je maar een beperkt gebiedje hebt en de groep blijft altijd bijeen. Dit wordt echter een stuk moeilijker met hoeveel keer

je beslist de groep op te splitsen en hoe ver van elkaar de groepen worden uitgestuurd.

Deze is op de hoogte van wat er juist gedaan mag worden, stuurt de leden aan waar nodig, ziet dat het materiaal is waar het zou moeten zijn en zorgt dat iedereen zijn steentje bijdraagt aan het werk. Zelf zorgt de werkleider ervoor dat iedereen alles heeft wat ze nodig hebben (deftig beheermateriaal, veiligheid, water, zonnecrème ...); niet alleen dat alles er is maar ook dat het op tijd aanwezig is. Ook voor vragen over het werk, feedback en opmerkingen komt dit op de werkleiders rug. Dit lijkt relatief simpel, maar het kan moeilijker zijn dan dat je denkt. Goede communicatie met de rest van het KC en de verwachtingen voor de dag(en) is noodzakelijk om alles vlot te laten verlopen. Verder is ervaring *key*: hoe beter je het gebied kent en hoe meer je vertrouwd bent met het werk dat moet worden uitgevoerd, hoe vlotter het als werkleider zal gaan. Laat je in het begin niet ontmoedigen: al doende leert men.

Bij een groot natuurgebied waar de werkplekken uitgespreid liggen kan het moeilijk worden om overzicht te bewaren. Hier moet je gaan zien wat je kunt aanpassen, splits je de groep op in kleinere groepen moet je heel duidelijke instructies geven wat er moet gedaan worden, wat ze moeten meenemen, wat te doen als ze ermee klaar zijn ... Hoe je dit exact doet kun je afstellen op wat er mogelijk is binnen je KC/kampgenoten. Probeer te allen tijde wel zoveel mogelijk overzicht te behouden mocht er iets foutgaan, niet alleen voor veiligheid en logistiek, maar ook voor het kunnen terugvinden van materiaal.

ETEN

Bij een beheerkamp eet de gemiddelde JNM'er zo'n 1.5x – 2x meer dan op een gewoon kamp. Te weinig eten hebben op een beheerkamp is zoals een lap varkensvlees aan een jood geven -> haram.

Verwen de leden goed, eten zorgt niet alleen voor de nodige voedingsstoffen maar ook voor het moreel hoog te houden, lekker en veel voedingstofrijk eten is de boodschap. Vergeet niet dat er volgens het IR in een nationaal kamp enkel veganistisch eten mag verorberd worden.

ACTIVITEITEN EN SFEER

Standaard is het werken vanaf 9u totdat het werk klaar is voor de dag of tot het eten klaar is (vaak 17u, maar afhankelijk van weersomstandigheden en tot hoe laat het licht is). Hierna nog blijven werken begin eerder op slavernij te lijken als werker. Dan komen de activiteiten, een aangename afwisseling van het harde werken. Dit is het moment om te doen wat ieders wil. Soms moet eraan onderhoud van de bosmaaiers of kettingzagen gedaan worden en dan is na het werk daar een goede gelegenheid voor. Een evenement waar een groep naartoe wilt, samen gaan voetballen of met z'n allen naar de mis, het kan allemaal. 1 dag op kamp las je best een rustdag in. Liefst ook

nog een op de dag met het slechtste weer plan niet elke dag op voorhand in want de leukste activiteiten kunnen soms onverwachts opduiken.